

Instytut Historii

Historia studia jednolite magisterskie

SYLABUS

Przedmiot	Historia historiografii z elementami metodologii
Prowadzący	Dr Lidia Michalska-Bracha
Forma zajęć	Wykład
Rok studiów	IV rok studia stacjonarne (semestr zimowy 2009/2010)
Liczba godzin	30
Punkty ECTS	5 (wykład + ćwiczenia)
Forma zaliczenia	Egzamin

Treści kształcenia

Wymagania wstępne	Brak
Cele przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> - poznanie wybranych zagadnień z zakresu dziejów zachodnioeuropejskiej i polskiej myśli historycznej od okresu Oświecenia po współczesne modele badań historycznych i orientacje historiograficzne; - poznanie założeń teoretyczno-metodologicznych i filozoficznych inspiracji w historiografii XVIII-XX wieku;
Warunki zaliczenia przedmiotu	<ul style="list-style-type: none"> - znajomość zalecanej literatury przedmiotu oraz wybranej problematyki z zakresu historii historiografii polskiej i powszechnej od okresu Oświecenia do czasów współczesnych; - znajomość wybranych zagadnień dotyczących refleksji metodologicznej w nauce historycznej XVIII -XX stulecia;
Tematyka zajęć	<p>I. Historia historiografii – charakterystyka przedmiotu, aparatu pojęciowego i współczesnych modeli badań historiograficznych</p> <p>II-III. Między filozoficznym a obywatelskim modelem uprawiania nauki historycznej w okresie Oświecenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - filozoficzne otoczenie historiografii europejskiej; nowe kategorie myślenia historycznego w historiografii zachodnioeuropejskiej (historiografia francuska, brytyjska, niemiecka); cechy oświeceniowego pisarstwa historycznego; oświeceniowe inspiracje w polskiej myśli historycznej; <p>IV. Przewartościowania historiografii europejskiej w dobie Romantyzmu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - cechy pisarstwa historycznego; kierunki badań historycznych i poglądy metodologiczne; charakterystyka historiografii francuskiej (A. Thierry, J. Michelet, F. Guizot, A. Thiers, A. de Tocqueville, F. de Chateaubriand); <p>V. Tendencje rozwojowe historiografii polskiej okresu Romantyzmu:</p>

	<p>- przedstawiciele i obszary zainteresowań historycznych:(teoria historii i metodologia, edytorstwo i nauki pomocnicze historii, historia kultury, gospodarki, prawa);</p> <p>VI-VII. Doktryna indywidualistycznego historyzmu w historiografii:</p> <p>- Leopold von Ranke wobec modelu przebudowy nauki historycznej; szkoła pruska w historiografii; reinterpretacje doktryny indywidualistycznej w historiografii;</p> <p>VIII-IX. Kierunek pozytywistyczny w historiografii europejskiej:</p> <p>- filozoficzne otoczenie historiografii europejskiej (A. Comte, L. Bourdeau, J. Stuart Mill); Henry Thomas Buckle wobec koncepcji historiografii pozytywistycznej; pozytywistyczne inspiracje w historiografii polskiej; historycy polscy wobec teorii praw dziejowych H. T. Buckle’a i pozytywistycznego modelu badań historycznych;</p> <p>X-XI. Propozycje przebudowy modelu nauki historycznej na przełomie XIX/XX stulecia:</p> <p>- filozoficzne otoczenie historiografii europejskiej; nowe pola badawcze (historia kultury i historia gospodarcza); Henri Berr-program „syntezy historycznej”; Karl Lamprecht i jego „spór o metodę”;</p> <p>XII-XIII. Powstanie nieklasycznej historiografii – u źródeł historiografii modernistycznej:</p> <p>-kierunki zainteresowań francuskiej szkoły „Annales” (Marc Bloch i Fernand Braudel); historia kwantytatywna – obszary badań i refleksja metodologiczna;</p> <p>XIV. Przewartościowania w polskiej nauce historycznej po 1945 r.</p> <p>XV. Od modernizmu do historiografii postnowoczesnej:</p> <p>- historia a antropologiczne inspiracje; mikrohistorie – charakterystyka nurtu badawczego; postmodernizm w historiografii;</p>
Źródła	Historycy o historii, t. 1-2, Warszawa 1963-1966
Literatura podstawowa	<p>Literatura (P):</p> <p>Bloch M., Pochwała historii, czyli o zawodzie historyka, Warszawa 1962.</p> <p>Braudel F., Historia i trwanie, Warszawa 1971.</p> <p>Domańska E., Mikrohistorie. Spotkania w międzyświatach, Poznań 2005.</p> <p>Domańska E., Historie niekonwencjonalne, Poznań 2006, s. 35-131.</p> <p>Grabski A.F., Myśl historyczna polskiego Oświecenia, Warszawa 1976.</p> <p>Grabski A.F., Zarys historii historiografii polskiej, Poznań 2000, II wyd. 2003, s. 61-249.</p> <p>Grabski A. F., Dzieje historiografii, Poznań 2003 (wybrane rozdziały).</p>

	<p>Kolbuszewska J., Mutacja modernistyczna w historiografii polskiej (przełom XIX i XX wieku), Łódź 2005</p> <p>Krawczyk A., Historiografia krytyczna. Formowanie się nowożytnej postawy naukowej w polskim piśmiennictwie historycznym XVII w., Lublin 1994.</p> <p>Maternicki J., Historiografia polska XX wieku, cz. 1 lata 1900 - 1918, Wrocław 1982.</p> <p>Serczyk J., 25 wieków historii. Historycy i ich dzieła, Toruń 1994.</p> <p>Stobiecki R., Historiografia PRL, Warszawa 2007.</p> <p>Stobiecki R., Klio na wygnaniu, Poznań 2005.</p> <p>Topolski J., Jak się pisze i rozumie historię, Warszawa 1998.</p> <p>Topolski J., Od Achillesa do Beatrice de Planissolles. Zarys historii historiografii, Warszawa 1998, s. 69-152.</p> <p>Wierzbicki A., Historiografia polska doby Romantyzmu, Wrocław 1999.</p> <p>Wrzosek W., Historia - Kultura - Metafora. Powstanie nieklasycznej historiografii, Wrocław 1999.</p>
<p>Literatura uzupełniająca</p>	<p>Aries Philippe, Czas historii, Gdańsk, Warszawa 1996.</p> <p>Bartkiewicz K., Obraz dziejów ojczystych w świadomości historycznej w Polsce doby Oświecenia, Zielona Góra 1979.</p> <p>Domańska E., Topolski J., Wrzosek W., Między modernizmem a postmodernizmem. Historiografia wobec zmian w filozofii historii, Poznań 1994.</p> <p>Filipowicz M., Wobec Rosji. Studia z dziejów historiografii polskiej od końca XIX wieku po II wojnę światową, Lublin 2000.</p> <p>Grabski A. F., Kształty historii, Łódź 1985.</p> <p>Grabski A.F., Orientacje polskiej myśli historycznej, Warszawa 1972.</p> <p>Grabski A.F., Historiografia i polityka. Dzieje konkursu historycznego im. J.U. Niemcewicza 1867-1922, Warszawa 1979.</p> <p>Grabski A.F., Perspektywy przeszłości, Lublin 1983.</p> <p>Grabski A.F., W kręgu kultu Naczelnika. Rapperswilskie inicjatywy kościuszkowskie (1894-1897), Warszawa 1981.</p> <p>Grabski A. F., Spór o prawa dziejowe. Kontrowersje wokół H. T. Bucklea w Polsce w dobie pozytywizmu, Lublin 2002.</p> <p>Grabski A. F., Stalinowski model historiografii, „Dzieje Najnowsze” 1992, nr 3.</p> <p>Historiografia polska w dobie pozytywizmu (1865-1900). Kompendium dokumentacyjne, oprac. R. Przelaskowski, Warszawa 1968.</p> <p>Klio Polska. Studia i materiały z dziejów historiografii polskiej po II wojnie światowej, t. 1-4, Warszawa 2004-2009.</p> <p>Kula W., Problemy i metody historii gospodarczej, Warszawa 1963.</p> <p>Kula W., Wokół historii, Warszawa 1988.</p> <p>Łazuga W., Michał Bobrzyński. Myśl historyczna i działalność polityczna, Warszawa 1982.</p>

Marmon W., Krakowskie środowisko historyczne w latach 1918-1939, Kraków 1995.

Maternicki J., Warszawskie środowisko historyczne 1832-1869, Warszawa 1970.

Maternicki J., Warszawskie środowisko historyczne w okresie II Rzeczypospolitej, Rzeszów 1999.

Maternicki J., Historiografia i kultura historyczna. Studia i szkice, t. I-II, Warszawa 1990.

Maternicki J., Historia i historycy. Studia i szkice historiograficzne, Rzeszów 2005.

Maternicki J., Wielokształtność historii. Rozważania o kulturze historycznej i badaniach historiograficznych, Warszawa 1986.

Maternicki J., Idee i postawy. Historia i historycy polscy 1914-1918, Warszawa 1975.

Metodologiczne problemy narracji historycznej, pod red. J. Pomorskiego, Lublin 1990.

Metodologiczne problemy syntezy historii historiografii polskiej, red. J. Maternicki, Rzeszów 1998.

Michalak H., Józef Szujski (1835-1883). Światopogląd i działanie, Łódź 1987.

Pomorski J., Paradygmat „New Economic History”, Lublin 1985.

Pomorski J., W poszukiwaniu modelu historii teoretycznej, Lublin 1985.

Radomski A., Kultura-tekst-historiografia, Lublin 1999.

Serejski M.H., Przeszłość a teraźniejszość. Szkice i studia historiograficzne, Wrocław - Warszawa - Kraków 1965.

Sitek R., Warszawska szkoła historii idei. Między historią a teraźniejszością, Warszawa 2000.

Stobiecki R., Bolszewizm a historia. Próba rekonstrukcji bolszewickiej filozofii dziejów, Łódź 1998.

Stobiecki R., Historia pod nadzorem. Spory o nowy model historii w Polsce (II połowa lat czterdziestych-początek lat pięćdziesiątych), Łódź 1993.

Stobiecki R., Najnowsze dzieje Polski w syntezach historycznych okresu PRL, „Przegląd Zachodni” 1994, nr 4.

Topolski J., Nowe idee współczesnej historiografii. O roli teorii w badaniach historycznych, Poznań 1980.

Topolski J., Prawda i model w historiografii, Łódź 1982.

Topolski J., Rozumienie historii, Warszawa 1978.

Topolski J., Świat bez historii, Warszawa 1976.

Topolski J., Wprowadzenie do historii, Poznań 1998.

Topolski J., Wolność i przymus w tworzeniu historii, Warszawa 1990.

Wielokulturowe środowisko historyczne Lwowa w XIX i XX w., t. I-V, Rzeszów 2004-2007.

Wierzbicki A., Spory o polską duszę. Z zagadnień charakterologii narodowej w historiografii polskiej XIX i XX w., Warszawa 1993.

Wierzbicki A., Wschód-Zachód w koncepcjach dziejów Polski. Z dziejów polskiej myśli historycznej w dobie porzoborowej, Warszawa 1984.

Objaśnienia:

Literatura (P) – literatura podstawowa

Literatura (U) – literatura uzupełniająca